

පුරාණ බෞද්ධ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේදී පෙදරේරුවන් භාවිත කොට ඇති තාක්ෂණික ක්‍රමෝපායන් පිළිබඳ විමර්ශනයක් වන්දන රෝහණ විතානවිවි¹

වාස්තු විද්‍යාව තුළ ඉදිකිරීම් ශිල්පයට හිමිවන්නේ ප්‍රධාන ස්ථානයකි. විශේෂයෙන්ම විවිධ අවශ්‍යතාවන් සඳහා ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම ඒ අතර කැපී පෙනේ. ලෝකයේ බොහෝ පුරාණ ශිෂ්ටාචාර වෙන් වශයෙන් හඳුනාගැනීම සඳහා ද ඉවහල් වන්නේ මෙකී ඉදිකිරීම්වල තිබෙන්නා වූ සුවිශේෂී වාස්තු විද්‍යාත්මක රටාවන් බව පැහැදිලි ය. එක් එක් කාලවකවානු තුළ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේ දී පෙදරේරුවන් භාවිත කොට ඇති තාක්ෂණික ක්‍රමෝපායන් විවිධ වේ. පුරාණ බෞද්ධ ඉදිකිරීම් සඳහා පෙදරේරුවන් විසින් භාවිත කොට ඇති ක්‍රමෝපායයන් කවර ස්වරූපයක් ගනු ලබන්නේ ද යන්න විමර්ශනය කිරීම මෙම අධ්‍යයනයේ පර්යේෂණ ගැටලුව ලෙස හඳුනාගැනීමට පුළුවන. මෙම පර්යේෂණයේ දී දත්ත රැස්කිරීම පිණිස ප්‍රධාන වශයෙන් උපයෝගී කරගෙන ඇත්තේ කේන්ද්‍ර අධ්‍යයනවලින් ලබාගත් තොරතුරු ය. මීට අමතරව ප්‍රාථමික හා ද්විතියික මූලාශ්‍රවල සඳහන් තොරතුරුද මේ සඳහා උපයෝගී කරගනු ලැබීය.

පුරාණ ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක විවිධ රාජධානි යුග තුළ පෙදරේරුවන් බෞද්ධ ගොඩනැගිලි වශයෙන් හඳුනාගත හැකි දාගැබ්, වෙහෙර විහාර ඉදිකිරීමේ දී විශේෂ ක්‍රමවේද රාශියක් භාවිත කොට ඇත. විශේෂයෙන් ම අනුරාධපුර හා පොළොන්නරු රාජධානි සමය තුළ දී විහාර ආශ්‍රිත වාස්තු විද්‍යාත්මක ඉදිකිරීම් නිර්මාණය සඳහා පාෂාණ මාධ්‍ය මෙන් ම ගඩොල් මාධ්‍යය භාවිතා කොට ඇත්තේ මනා තාක්ෂණික ක්‍රමවේද ඔස්සේ ය. එහි දී විශේෂයෙන් ම අනුරාධපුර යුගයේ දී පාෂාණ හා ගඩොල් යන මාධ්‍යය දෙක ම භාවිත කොට ගොඩනැගිලි ඉදිකොට තිබෙන අතර බොහෝ ගොඩනැගිලිවල අධෝව්‍යුහය පාෂාණ මාධ්‍යයෙන් හා උපරි ව්‍යුහය ගඩොල් මාධ්‍යයෙන් නිර්මාණය කර තිබේ. ජේතවන වැනි දාගැබ් මෙයට නිදසුනකි. උපොසඨසර, පිළිම ගෙය වැනි විහාර ගොඩනැගිලිවල පාෂාණ භාවිත කොට සිරස් ඉදිකිරීම් ක්‍රමවේද වලදී කිඳා බැසීම පාලනය සඳහා සුවිශේෂ ලෙස පාෂාණ කණුවල පාමුල වර්ගඵලය වැඩි තවත් පාදම් ගලක් භාවිත කොට සිරස් අතට සිටුවා තිබේ. එසේම විසිර යාම පාලනය සඳහා කුඩුම්බි තාක්ෂණය හා කප්පිලි ක්‍රමය යොදා ගැනීම කැපී පෙනෙන අතර සිරස් බිත්ති යා කිරීමට කැපුම් කම්බි ක්‍රමය ඔවුන් භාවිත කොට තිබේ.

අනුරාධපුර රාජධානි අවධියේදී විහාර ගොඩනැගිලි උපරිව්‍යුහ නිර්මාණයේ දී ගඩොල් භාවිත කොට තිබෙන අතර ගඩොල් බැඳීමේ දී ගඩොලක් මත ගඩොලක් තැබීමේ තාක්ෂණය භාවිතා කොට ඇත්තේ දියර බදාම භාවිතා කරමිනි. නමුත් පොළොන්නරු රාජධානි

¹ ජ්‍යෙෂ්ඨ කපිකාවාරිය, පුරාවිද්‍යා හා උරුම කළමනාකරණ අධ්‍යයනාංශය, ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය, මහින්තලේ.

අවධියේ දී මේ ක්‍රමවේදය වෙනස් වන අතර දියර බදාම වෙනුවට හුණු බදාම භාවිතා කොට බන්ධන මාධ්‍යයන් සකස් කර ගෙන තිබෙනුයේ දිගු කාල පරිච්ඡේදයක් ගොඩනැගිලි සුරැකෙන ලෙස තාක්ෂණික පියවර අනුගමනය කිරීමෙනි.

ප්‍රමුඛ පද: බොද්ධ ඉදිකිරීම්, කිඳා බැසීම පාලනය, සිරස් ඉදිකිරීම්, කප්පිලි ක්‍රමය, ගඬොලක් මත ගඬොලක් තැබීමේ තාක්ෂණය
